

Reintegratie en Handhaving: op bezoek bij de gemeenteraad.

De Klientenraad wil gesubsidieerde arbeid in stand houden. Werken met behoud van uitkering zal leiden tot ontsagen van mensen met banen. Op handhaving is meer politieke regie nodig.

Utrecht 5 februari 2009 Aan: De leden van de Raadscommissie Mens en Samenleving Betreft: re-integratie en handhaving Geachte Dames en Heren, Graag spreken we tijdens de raadsinformatieavond van 5 februari met de raadscommissie Mens en Samenleving over de onderwerpen re-integratie en handhaving Re-integratie Bij re-integratie moet sprake zijn van een evenwicht van rechten en plichten in relatie tot de situatie op de arbeidsmarkt. De Kliëntenraad constateert dat de inzet van gesubsidieerde banen in de gemeente Utrecht een enorm succes is. Bijstandsgerechtigden, ook mensen die al jarenlang in een uitkering zaten, tekenen graag een arbeidsovereenkomst. Re-integratiegeld laten investeren door mensen in zichzelf. Het is uit onderzoeken (bv. IRO's) bekend dat re-integratie het meest succesvol is als mensen het heft in eigen handen nemen en er zo min mogelijk wordt betutteld. De Kliëntenraad adviseert om klanten met een goed ontwikkeld zelfbeschikkingsvermogen te vertellen hoeveel geld er minimaal beschikbaar is in hun geval. Laat hen zelf een plan en een daarbij behorende begroting opstellen over hoe en wanneer zij hun plan willen uitvoeren en het beschikbare budget besteden. Mogelijkheden van scholing, faciliteiten, banen, begeleiding zijn veel meer als keuzemogelijkheden aan de cliënt voor te leggen. PRB. Het is kwalijk dat er minder geld beschikbaar komt voor een instrument dat mensen autonoom hun eigen re-integratie laat regelen: het PRB. Het is verheugend dat steeds meer klantmanagers cliënten op de hoogte stellen van de mogelijkheden van het PRB. Wanneer het argument voor bezuinigingen op het PRB is, dat dit instrument vergelijkbaar moet zijn met de IRO, dan gaat de nu voorgestelde bezuiniging te ver. Het basisbedrag IRO is € 5000 exclusief scholingskosten. Instroom volledig gesubsidieerde arbeid ligt nu stil. De gesubsidieerde arbeid wordt beperkt tot opstapbanen. Een arbeidsplek van een jaar is effectief voor mensen die een kleine afstand hebben tot de arbeidsmarkt. Een jaar kan dan voldoende zijn om meer kansen op te bouwen. Voor mensen die langere tijd daarvoor nodig hebben, zijn er straks alleen nog participatieplaatsen. De Kliëntenraad vindt dit een onwenselijke situatie. Participatiebanen. De Kliëntenraad is het fundamenteel oneens met het principe van de wet stimulering arbeidsparticipatie die de participatieplaatsen regelt. Er is geen sociaal draagvlak voor deze wet, de 2,2 miljoen leden van de FNV zijn er faliekant op tegen dat het Rijk uitkeringsgeld inzet op de werkvloer om aan werkgevers goedkope werknemers te verschaffen. Degene die in dienst is bij een werkgever, heeft recht op een arbeidscontract en werkt voor ten minste het minimumloon. Wanneer er sprake is van werken in combinatie met scholing dan kan een werknemer aanspraak maken op een BBL- of BOL-plek. Een uitkering is ten principale bedoeld voor mensen die wachten op een baan. De Kliëntenraad adviseert de gemeente Utrecht om de wet stimulering arbeidsparticipatie niet uit te voeren en te zorgen voor meer (gesubsidieerde) banen. Met het voor participatiebanen in 2010 beschikbare budget kan de gemeente Utrecht 116 vangnetbanen realiseren wanneer de gemeente toeleiding bekostigt uit de basiskosten re-integratie. Plafond Vangnetbanen en Doe Mee-banen banen omhoog. Het plafond vangnetbanen kan omhoog. Door de voor participatiebanen gereserveerde middelen in te zetten voor vangnetbanen en door te schuiven binnen de begroting van het werkdeel kunnen middelen worden vrijgemaakt voor meer Doe Mee-banen. Uitstroom Vangnetters. De uitstroom van Vangnetters bedraagt reeds 26%. De Kliëntenraad denkt dat de uitstroom ook is te verbeteren door goede voorlichting over de rechten en plichten aan mensen met een vangnetbaan. De Kliëntenraad adviseert de gemeente Utrecht om voor mensen op gesubsidieerde banen één keer per kwartaal een inspirerend blad uit te brengen dat inspeelt op hun rechtspositie, mogelijkheden en kansen. Uitstroompremie Vangnetters. De grootste uitdaging op dit moment is om mensen op vangnetbanen uit te laten stromen naar regulier werk. Iemand die uitstroomt kan de gemeente Utrecht, afhankelijk van het resterende recht op vangnetsubsidie, tot € 50.000 re-integratiegeld besparen in de periode tot 2011. De Kliëntenraad denkt dat een uitstroompremie -qua hoogte afhankelijk van de tijd die iemand nog in de vangnetregeling heeft - uitstroom drastisch kan bevorderen. Voor uitstroom uit de ID-regeling was destijds een uitstroompremie van € 7500 beschikbaar. Basis kosten re-integratie. De Kliëntenraad adviseert de gemeente Utrecht om 30% van het beschikbare budget tot 2011 voor basiskosten re-integratie, in te zetten voor gesubsidieerde banen. Werk Loont. De Kliëntenraad adviseert om voorafgaand aan het opleggen van de verplichting deel te nemen aan het arbeidsdisciplineringstraject Werk Loont een intake WWB te doen en dit traject pas op te leggen nadat vastgesteld is dat het traject bijdraagt aan re-integratie op de arbeidsmarkt. WWB & deeltijdwerk. Circa 800 mensen zijn vanwege fysieke beperkingen niet in staat om een voltijdse baan te nemen. Ze werken in deeltijd. Gedurende twee en een half jaar mogen deze mensen een deel van hun inkomen van hun werk houden. Daarna wordt het gehele inkomen gekort op de bijstand. De Kliëntenraad vindt het onrechtvaardig dat het inkomen uit werk van Bijstandsgerechtigden die vanwege een arbeidshandicap niet voltijds kunnen werken 100 % gekort wordt op hun uitkering. We vragen de gemeenteraad om een regeling te treffen. Rol klantmanager bij re-integratie. De gemeente Utrecht wil minder uitbesteden en meer door de klantmanager laten doen. De Kliëntenraad denkt dat dit niet altijd een verstandige keuze is. De functie klantmanager is intrinsiek tegenstrijdig: enerzijds helpt de klantmanager bij het vinden van werk, scholing en financiële ondersteuning, anderzijds is de klantmanager bevoegd om sancties op te leggen of op afroep huisbezoeken door handhavingsspecialisten te laten doen. Zodoende wordt de relatie cliënt en klantmanager vaak beheerst door angst. Voor succesvolle re-integratie is echter vertrouwen nodig. De Kliëntenraad heeft de stellige indruk dat 55% (of meer) van de cliënten van SoZaWe geen vertrouwensrelatie met de klantmanager heeft. Is het dan verstandig om de klantmanager re-integratie te laten uitvoeren? Re-integratiebedrijven twifelen er in het algemeen aan of klantmanagers wel over de juiste competenties beschikken. Wat is wijsheid? De Kliëntenraad vindt dat de cliënt er over mee moet kunnen beslissen of zijn re-integratie wordt geregeld door de klantmanager of door een re-integratiebedrijf.

Handhaving: Digitaal formulier om fraude (anoniem) te melden op website gemeente Utrecht is wederrechtelijk. Dit digitale formulier is zonder overleg met de Kliëntenraad in december 2008 op de website van de gemeente Utrecht geplaatst. De Kliëntenraad is niet geïnformeerd hierover, en heeft niet adequaat kunnen reageren op het voorgenomen

besluit van de gemeente Utrecht om deze opsporingsmethode toe te passen. Daarmee is niet aan de vereisten van artikel 47 WWB voldaan en is uitvoering van het besluit om deze opsporingsmethode - het via een digitaal gestuurd formulier (anoniem) laten melden van fraude - toe te passen in strijd met de wet. De Kliëntenraad vraagt de gemeenteraad om het formulier terstond van de website van de gemeente Utrecht te verwijderen. Ongefundeerde beschuldigingen van fraude. De gemeente Utrecht voert een onbarmhartig opsporingsbeleid. De gemeente Utrecht laat cliënten anoniem beschuldigen van fraude en bij huisbezoeken weigeren opsporingsambtenaren (handhavingsspecialisten) te vertellen waarvan zij iemand beschuldigen. Het kan ook zijn dat de opsporingsambtenaren niet weten waarvan iemand te beschuldigen is maar dat zij ongericht onderzoeken of er een beschuldiging denkbaar is. De Kliëntenraad vindt dat een inwoner van Utrecht met een bijstandsuitkering, bij een huisbezoek door ambtenaren van de sociale dienst, altijd het recht heeft om te weten waarom het huisbezoek wordt afgelegd. De Kliëntenraad vraagt aan de gemeenteraad om te garanderen dat ambtenaren die een huisbezoek afleggen altijd, voorafgaand aan het betreden van de woning, schriftelijk aan de bijstandsgerechtigde laten weten met welke reden het huisbezoek wordt gedaan. Vooraf melden themacontroles. De gemeente Utrecht voert themacontroles uit onder bijstandsgerechtigden om fraude op te sporen. De Kliëntenraad wil dat de gemeenteraad bewerkstelligt dat deze themacontroles vooraf worden aangekondigd. Handhaven is unieke functie. Het handhaven van de bijstandswet ziet de Kliëntenraad als een unieke functie. De tendens om handhaving van de wet, in multidisciplinaire teams, te vermengen met hulpverlening, bijvoorbeeld het terugdringen van het niet gebruik van inkomensafhankelijke regelingen, is onwenselijk. De Kliëntenraad adviseert de gemeenteraad om deze functies strikt te scheiden. Communicatie over informatieplicht. Voor veel cliënten is het onduidelijk of de natuur van hun handelen frauduleus is. De Kliëntenraad adviseert om hierin geen maatwerk te leveren maar generieke glasheldere regels te stellen en cliënten (schriftelijk) te informeren over deze regels. Bij veel mensen is bijvoorbeeld onduidelijk wanneer er sprake is van een meldingsplicht van giften: Wordt de waarde van een voedselpakket van de voedselbank gekort op mijn uitkering? Als de waarde van een voedselpakket van de voedselbank niet wordt gekort op mijn uitkering, wordt de waarde van een vleesbon van de slager, die ik van iemand krijg omdat ik haar help, dan wel gekort op mijn uitkering? Wordt het bedrag ter waarde van een geschonken fiets gekort op mijn uitkering? Wordt de waarde van een cadeaubon die de buurvrouw mij geeft, omdat ik haar wel eens help, gekort op mijn uitkering? Wanneer ik € 30 krijg van mijn broer op mijn verjaardag, wordt dat dan gekort op mijn uitkering? Momenteel is volstrekt onduidelijk wanneer sprake is van samenwonen: Mogen mensen met een bijstandsuitkering nog wel bij anderen slapen en eten? Er op vertrouwend met deze bijdrage aan de discussie over re-integratie en handhaving een bijdrage te leveren aan goede besluitvorming ter versterking van de positie van mensen op gesubsidieerde arbeidsplaatsen en mensen die wachten op een baan, teken ik, hoogachtend, namens de Kliëntenraad SoZaWe Utrecht, (voorzitter).